

Läkemedels/narkotikaförgiftningar

Lena Thunander Sundbom

Läkemedelsverket

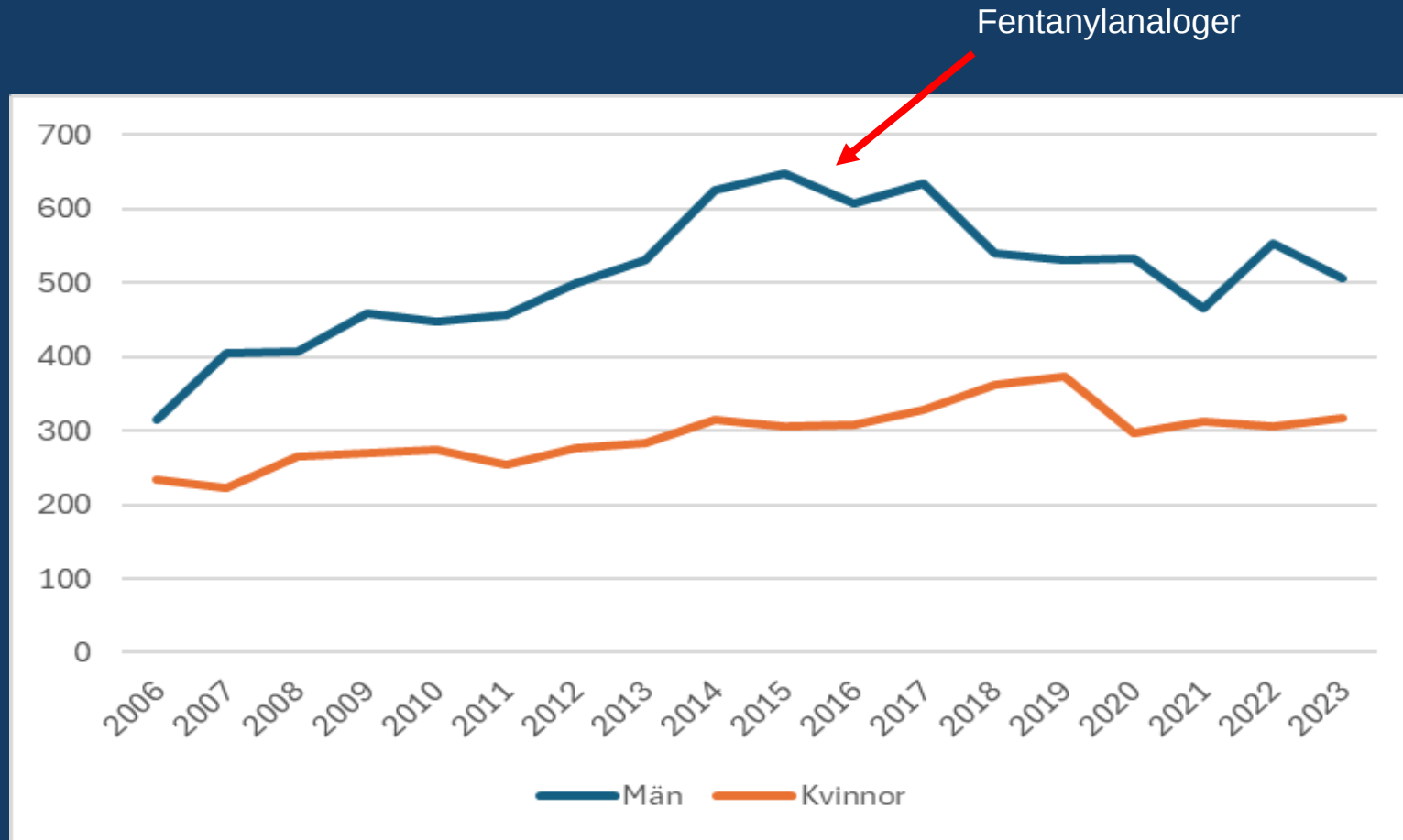
Läkemedels/narkotikaförgiftningar

Nära tusen dödsfall till följd
av förgiftningar årligen →
många involverar läkemedel

Allt fler samtal från sjukvård till
Giftinformationscentralen –
dock få dödsfall in-hospital

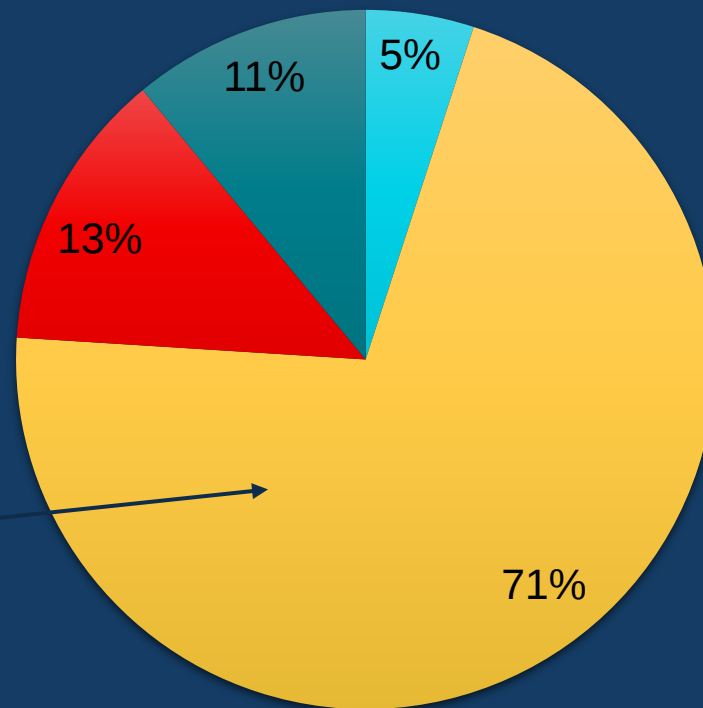
Läkemedels/narkotikaförgiftningar - dödsfall

Fler män än kvinnor

Substanser som bidragit till dödsfallet

Totalt 894 dödsfall (År 2019)

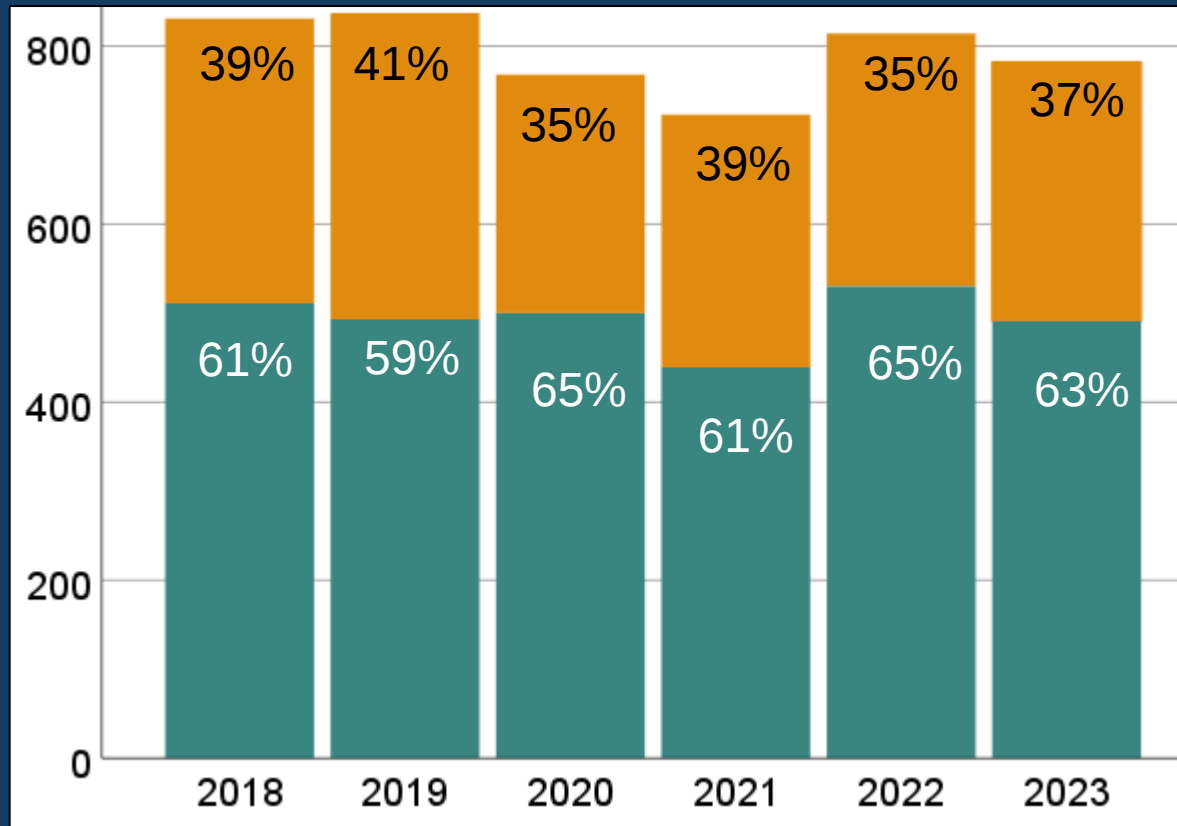

Läkemedel (N=638)

- narkotikaklassade (n=254)
- icke-narkotikaklassade (n=215)
- narkotikaklassade + icke-narkotikaklassade (n=169)

- Inte angivet (N=41)
- Läkemedel (N=638)
- Illegala substanser (N=114)
- Läkemedel + illegala substanser (N=101)

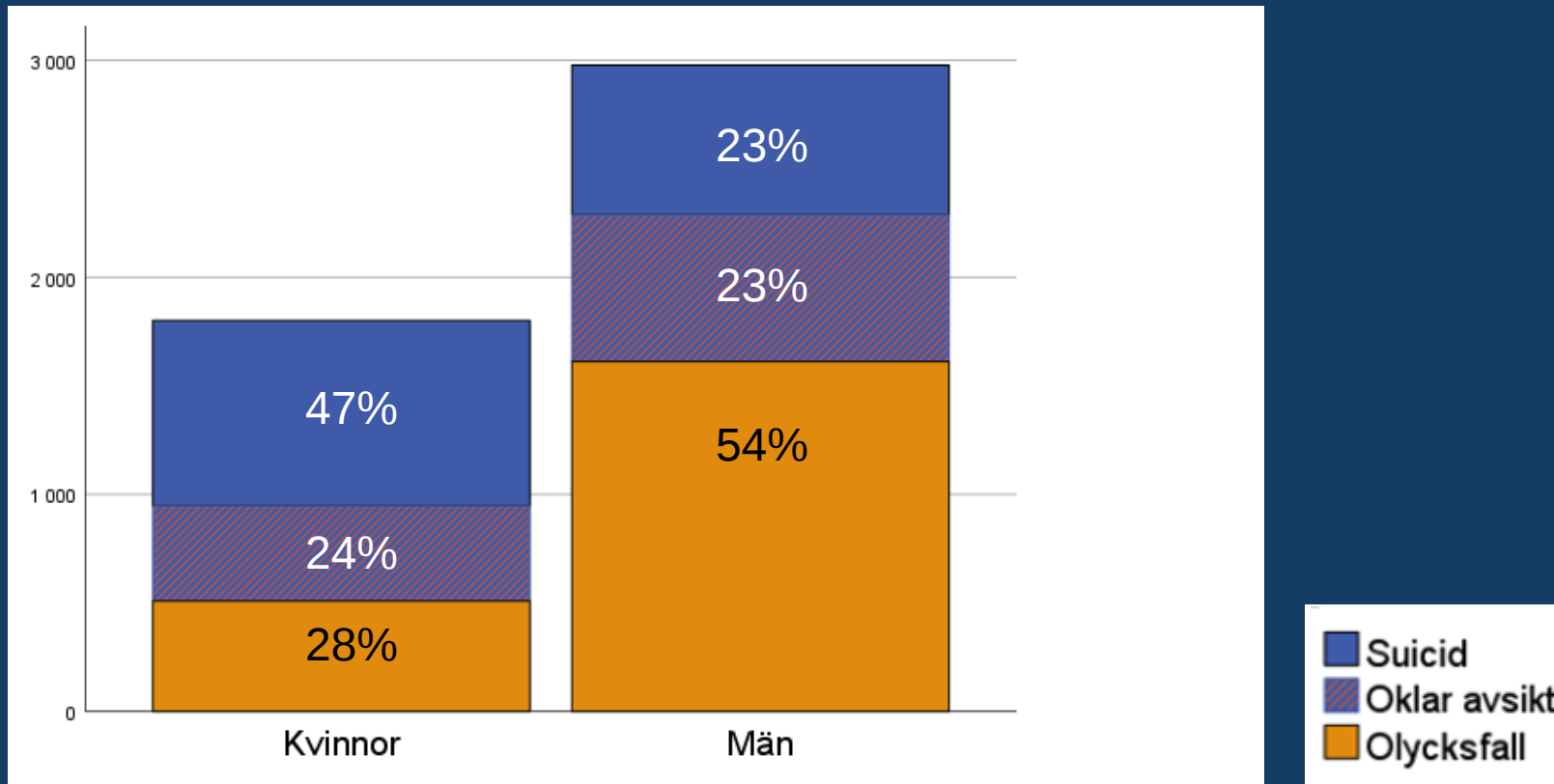
Dödsfall indelat på kön (År 2018-2022)

	Median- ålder	(Min – Max)
Kvinnor	52	(13 – 97)
Män	42	(15 – 95)

Dödsfall indelat på avsikt (År 2018-2022)

Antal dödsfall för de vanligast förekommande läkemedlen/drogerna (År 2018-2023)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ALPRAZOLAM	63	71	80	78	91	106
OXIKODON	83	87	105	100	108	96
ZOPIKLON	66	67	50	58	85	79
BUPRENORFIN	86	66	87	89	95	71
ALIMEMAZIN	86	82	66	63	73	63
TRAMADOL	79	59	55	60	51	63
PROPIOMAZIN	54	57	42	42	65	63
METADON	74	73	75	40	57	62
HEROIN	97	111	88	67	78	60
AMFETAMIN	47	51	51	42	52	51
PREGABALIN	42	38	40	40	41	50
KOKAIN	31	25	20	8	23	36
DIAZEPAM	23	19	29	21	22	34
MIRTAZAPIN	35	33	22	33	40	32
PARACETAMOL	18	38	18	22	26	31

Suicid

Andel med eget recept

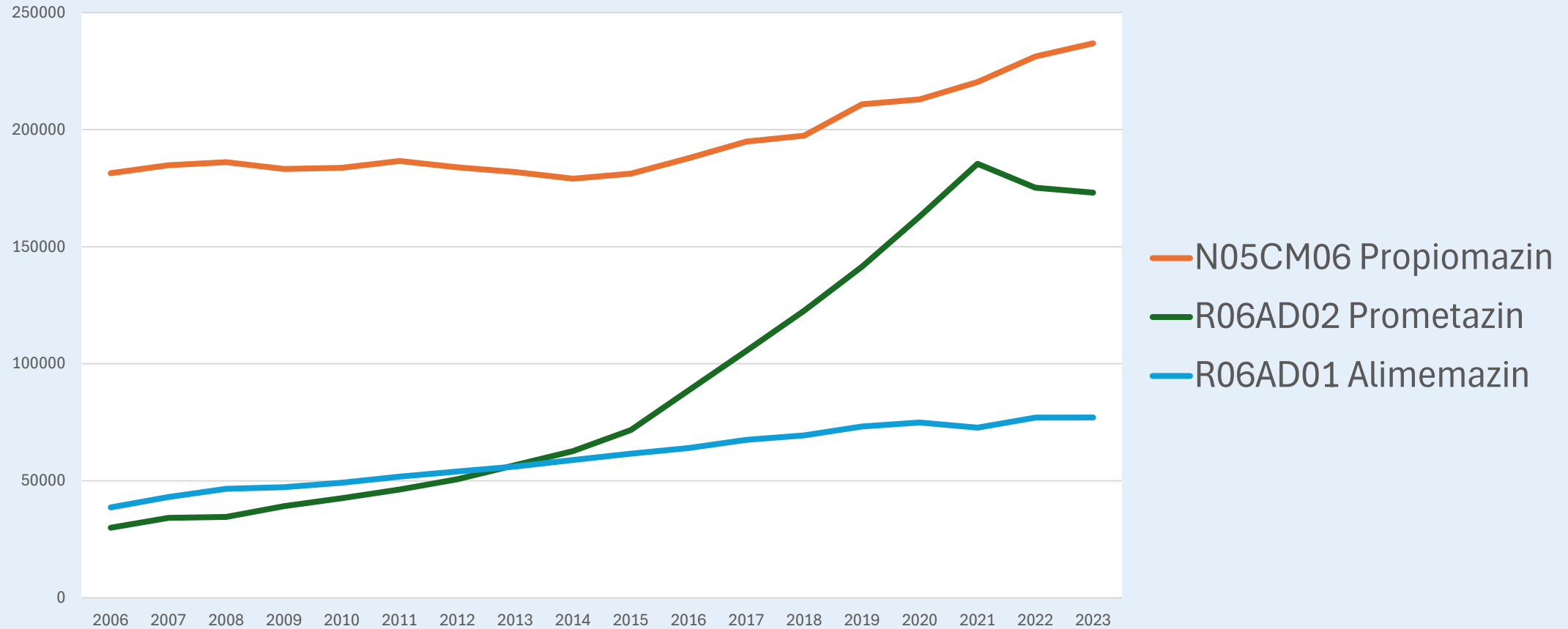
=> vanligast förekommande substanserna vid suicid

Rank	Substans	Recept (%)
1	Zopiklon	91
2	Oxikodon	64
3	Propiomazin	81
4	Alimemazin	90
5	Mirtazapin	86
6	Venlafaxin	94
7	Tramadol	44
8	Prometazin	89
9	Paracetamol	70
10	Zolpidem	80

Recept vanligare bland kvinnor

Förskrivning sedativa antihistaminer

Överdosis/olycksfall

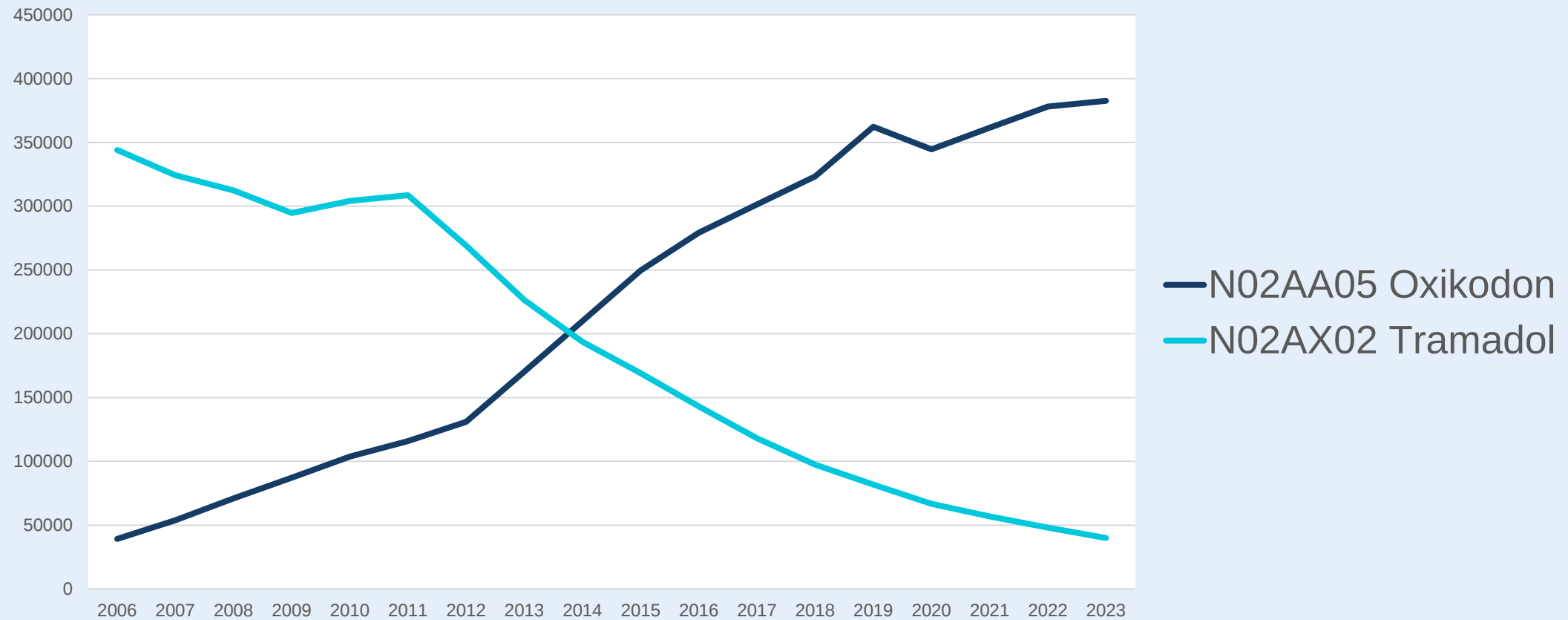
Andel med eget recept

=> vanligast förekommande substanserna vid överdosis

Rank	Substans	Recept (%)
1	Buprenorfin	8
2	Alprazolam	14
3	Metadon	25
4	Amfetamin	7
5	Oxikodon	54
6	Tramadol	25
7	Alimemazin	89
8	Pregabalin	43
9	Klonazepam	13
10	Diazepam	49

Förskrivning oxikodon & tramadol

Kan läkemedelsförgiftningar förebyggas?

Kunskap om..

- vilka substanser som är inblandade,
- vilka källorna är,
- avsiktlig (suicid) eller oavsiktlig (överdos) förgiftning,
- ålder, kön, samsjuklighet, vårdkontakter, socioekonomi, risk/skyddsfaktorer etc

..kan ligga till grund för förebyggande insatser

Suicid

~20% av alla suicid orsakas av förgiftningar

Ofta kort tidsfönster (10-15 min) från suicidtanke till suicidförsök

God evidens för att begränsning av tillgänglighet av medel/metoder minskar dödligheten i suicid

≈ 90% av personer som överlevt ett suicidförsök avlider av andra dödsorsaker än suicid senare i livet

Metodrestriktion

Val av läkemedel

Begränsa uttagen
mängd tex
förpackningsstorlek,
expedieringsintervall

Begränsa
möjligheten för
patienten att själv
hämta ut läkemedlet
från apotek*

Uppföljning av
läkemedels-
behandling

Säker förvaring i
hemmet

Lämna överblivna
läkemedel till apotek

Kampanj "Tonårssäkra hemmet"

- [Tonårssäkra hemmet.](#)
[Använd medicinskåp. –](#)
[Giftinformationscentralen](#)

Olycksfall/överdos

Legala & illegala substanser

Restriktiv
förskrivning &
informationsinsatser
HoS och allmänhet

Öka tillgången till
Naloxon, LARO,
sprututbyte,
lågtröskel-
verksamheter

Behandling och
stödinsatser vid
skadligt bruk och
beroende

Hindra olaglig handel
av läkemedel och
narkotika

Hindra avledning av
läkemedel från
legala kedjan

Tidiga insatser!

Sammanfattningsvis...

- **Läkemedel - narkotikaklassade/icke narkotikaklassade & legala/illegala** - är vanligt förekommande vid förgiftningsdödsfall, såväl vid suicid som överdos
- **Eget recept** är särskilt vanligt vid suicid & bland kvinnor
- **Förebyggande insatser** har betydelse!
- Fortsatta studier t.ex. närståendes recept, socioekonomi, avledning av läkemedel från den legala kedjan, utreda fall med oklar avsikt, fördjupade studier av förskrivningsmönster tex för oxikodon

Tack för mig!

